

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

Іванчук Катерина Василівна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Управління капіталом банку

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студентки 6 курсу К.В. Іванчук

групи БС.м.- 01а

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр.

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на

відповідне джерело _____ К. В. Іванчук

Керівник: к.е.н., доцент _____ Н. Г. Пігуль

Суми 2021

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи магістра

на тему: «УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ БАНКУ»

студентки Іванчук Катерини Василівни

Актуальність обраної теми дипломної роботи пов'язана з тим, що банківський капітал відіграє ключову роль у створенні та функціонуванні банку, тому він являється основою діяльності банківської установи. Саме тому важливо забезпечити надійний спосіб формування, управління, використання банківського капіталу і дотримання необхідної розміру, щоб забезпечити розвиток банківської системи в цілому.

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів управління капіталом банку, а також розробка основних шляхів його удосконалення.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі управління капіталом банку.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні підходи щодо управління власним капіталом банку.

У дипломній роботі досліджено та узагальнено теоретичні підходи до визначення сутності поняття «власний капітал», здійснено класифікацію капіталу та визначено основні методи аналізу капіталу банку. Проведено загальний аналіз капіталу банків України, його складу та структури, визначено стан та обґрунтовано основні тенденції. Проаналізовано капітал «Альфа-Банку» та наведено заходи щодо удосконалення управління капіталом банку.

У дипломній роботі були використані наступні методи дослідження: аналітичний, статистичний, графічний, табличний, методи узагальнення та систематизації, методи індукції та дедукції, метод горизонтального та вертикального аналізу.

За темою дослідження було опубліковані тези: Пігуль Н. Г., Іванчук К.В. Аналіз капіталу банків України.

Ключові слова: банківський капітал, власний капітал банку, капіталізація, методи та інструменти управління капіталом банку, регулятивний капітал.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 40 сторінках, з яких список використаних джерел із 66 найменувань. Робота містить 14 таблиць, 11 рисунків, а також 6 додатків.

Рік захисту роботи – 2021 рік

ЗМІСТ

Вступ.....	6
1. Теоретичні основи управління капіталом банку	8
1.1 Капітал банку: сутність, функції, види та фактори, що на нього впливають.....	8
1.2 Теоретичні аспекти управління капіталом банку.....	13
1.3 Аналіз капіталу банків України.....	19
2. Аналіз та шляхи удосконалення управління капіталом «Альфа- Банку».....	28
2.1 Загальна характеристика діяльності «Альфа-Банк».....	28
2.2 Аналіз капіталу «Альфа-Банк».....	33
2.3 Напрями удосконалення управління капіталом «Альфа- Банку»	39
Висновки.....	44
Список використаних джерел.....	46
Додаток А Методичні підходи до визначення сутності «Власний капітал».....	53
Додаток Б Класифікація власного капіталу банку.....	54
Додаток В Відомості про остаточних ключових учасників у структурі власності банку.....	55
Додаток Г Склад Наглядової ради АТ «Альфа-Банк».....	57
Додаток Д Фінансова звітність «Альфа-Банк» за 2018-2020 рр.....	58
Додаток З Регресійний аналіз для «Альфа-Банку».....	60

ВСТУП

Роль банківської системи у розвитку економіки України багато в чому залежить від її фінансової стійкості. Найважливішим показником фінансової стійкості окремих банків та банківської системи в цілому є банківський капітал, який також становить основу діяльності банківської установи і відіграє важливу роль як на початку його діяльності, так і в ході його подальшої діяльності. Тому важливо забезпечити надійний спосіб формування, управління, використання банківського капіталу і дотримання необхідної розміру, щоб забезпечити розвиток банківської системи в цілому.

Робота багатьох провідних вітчизняних і зарубіжних економістів присвячена вивченню основних аспектів, що стосуються формуванню та використанню банківського капіталу, а саме їх досліджували наступні автори: М. Д. Алексеєнко, О. Д. Василик, О. В. Васюренко, А.С. Гальчинський, О. В. Дзюблюк, В. В. Бондаренко, А.М. Герасимович, І.М. Парасій-Вергуненко, Д. В. Полозенко, Л. М. Рябініна, М. І. Савлук, В. М. Федосов, Е.Ф. Жуков, В. І. Колесников, В.В. Кисельов, О.І. Лаврушин, Ф. Мишкін, Е. Ріда, П. Роуз.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів управління капіталом банку, а також розробка основних шляхів його удосконалення.

Для досягнення поставленої мети у роботі необхідно виконати наступні завдання:

- дослідити сутність капіталу банку, його функції, а також визначити фактори, що впливають на його розмір;
- визначити особливості управління капіталом банків;
- провести аналіз капіталу банків України;
- надати загальну характеристику діяльності «Альфа-Банк»;
- здійснити аналіз капіталу «Альфа-Банку»;
- навести заходи удосконалення управління капіталом банків.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі управління капіталом банку.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні підходи щодо управління власним капіталом банку.

У процесі виконання роботи були використані такі методи дослідження: аналіз, синтез, індукція та дедукція, абстрагування та конкретизація, порівняння, групування, також метод узагальнення інформації допоміг виділити найголовніші аспекти даного дослідження. В другому розділі були застосовані графічні, статистичні та табличні методи, що дають змогу порівняти, згрупувати та проаналізувати дані.

Основним джерелом інформації були:

- законодавчі акти Верховної Ради України та нормативно-правові документи Національного банку України з питань регулювання діяльності банків;
- наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених;
- офіційні статистичні матеріали;
- інформаційно-аналітичні огляди.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ БАНКУ

1.1 Капітал банку: сутність, функції, види та фактори, що на нього впливають

Банківський капітал відіграє ключову роль у створенні та функціонуванні банку, тому він являється основною діяльністю банківської установи. Надзвичайно важливо для банківської установи зрозуміти економічну природу банківського капіталу та питання, що пов'язані з його формуванням та ефективним управлінням.

Варто зазначити, що поняття "капітал" є однією з найскладніших і суперечливих категорій у фінансовій науці. Сьогодні термін «банківський капітал» не має чіткого тлумачення в економічній літературі, що призводить до його ототожнення з іншими економічними категоріями, такими як: банківські ресурси, резерви, власні кошти, запаси, фонди.

У вітчизняній і зарубіжній науковій та практичній літературі можна виділити безліч підходів до трактування сутності капіталу банку.

Загалом, банківський капітал являє собою сукупність власних та залучених коштів, що мають у своєму розпорядженні банки. Проте, більшість вчених у своїх працях ототожнюють поняття «банківський капітал» з поняттям «власний капітал». Тому, варто провести аналіз підходів до трактування сутності власного капіталу банку (Додаток А).

Аналізуючи погляди вітчизняних вчених на поняття «капітал», можемо відмітити, що всі зазначені визначення сутності власного капіталу доповнюють одне одного, а отже, можемо зробити висновок, що капітал - це багатогранна категорія. Узагальнивши різні підходи, ми вважаємо, що капітал банку являє собою загальний обсяг наявних банківських ресурсів, що належать власникам банку та забезпечують економічну самостійність і фінансову стійкість банку, використовуються для здійснення банківських операцій та надання послуг з метою одержання прибутку.

Сутність капіталу банківської установи розкривається через виконання функцій (рис. 1.1).

Захисна функція капіталу банку дозволяє захистити інтереси вкладників і кредиторів, і навіть необхідна для покриття збитків, що виникають в поточній діяльності банківської установи. Це означає, що капітал підтримує довіру клієнтів до банку та переконує кредиторів у його фінансовій стійкості. При недостатності у банку поточних доходів для покриття непередбачених витрат, використовується частина його капіталу.

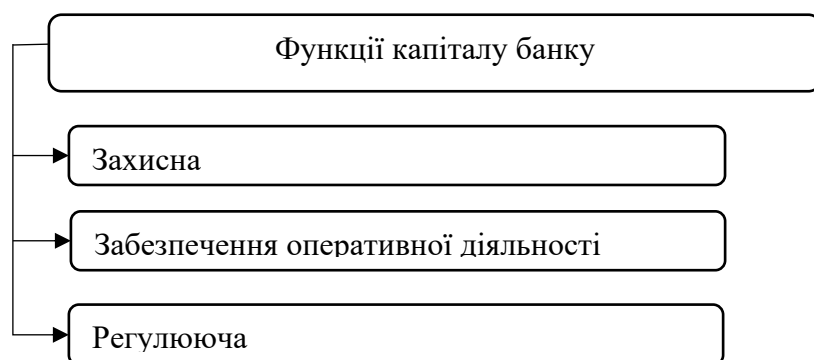

Рисунок 1.1 – Функції капіталу банку

Другорядною для капіталу банку являється функція забезпечення операційної діяльності. Однак не варто її недооцінювати, особливо на початковому етапі створення та функціонування банківської установи, коли інфраструктура банківської установи створюється за рахунок власного капіталу, а банківська діяльність тільки розвивається. Важливість даної функції можна помітити у постійному розширенні та структурному розвитку банку, а також при розробці та впровадженні нових банківських технологій та продуктів [12].

Суть регулюючої функції у тому, що регулюючі і наглядові органи впливають на діяльність банківської установи, а саме визначають розмір капіталу чи його окремих компонентів. Зокрема, запровадження нормативу платоспроможності спрямоване на те, щоб уникнути надмірної мінімізації

власних коштів банків з метою максимізації прибутку, зниження ризику неплатоспроможності та захисту інтересів вкладників та кредиторів.

З метою кращого розуміння сутності капіталу банку доцільно розглянути його класифікацію за різними ознаками (Додаток Б).

За організаційно-правовою формою діяльності банку капітал поділяється на акціонерний та кооперативний. Акціонерний капітал формується при початку діяльності банківської установи під час випуску та розміщення акцій. Коли акції продаються за ціною, що перевищує їхню номінальну вартість, засновники банку отримують емісійний дохід, який і являється частиною власного капіталу. При подальшому збільшенні акціонерного капіталу відбувається капіталізація частини прибутку та інших коштів банку, а також додаткова емісія акцій [15].

Щодо кооперативного капіталу, то він також створюється на початку діяльності банку за рохунок вкладу засновників у статутний капітал банку. Розмір внесків визначається рівними частинами чи залежно від можливої участі члена у діяльності банку.

Залежно від форми інвестування власний капітал поділяється на капітал у грошовій формі, матеріально-речовій та у формі фінансових активів. Варто зазначити, що законодавство України передбачає формування власного капіталу банківської установи лише у грошовій валюті або у вільно конвертованій іноземній валюті. Так як, грошова форма являється найбільш поширеною, універсальною, а також ліквідною, тому це дає змогу швидко перетворити її на інші форми. У матеріально-речовій формі капітал складається з будівель, споруд, обладнання та іншому вигляді. У формі фінансових активів власний капітал складається з вкладів у акції, облігації і т.д. У вітчизняній практиці формування банківського капіталу у формі фінансових активів не здійснюється.

В залежності від форми власності розрізняють такі види власного капіталу банку:

- приватний заснований на власності фізичної особи;

– колективний заснований на колективній власності, різних видів господарських товариств і підприємств;

– державний – належить державі [15].

На підставі резидентності поділяється на національний капітал, сформований юридичними та фізичними особами, що належать резидентам України, та іноземний капітал, що формуються та належать юридичним та фізичним особам-нерезидентам.

У зв'язку з формою використання у банківській сфері власний капітал банку поділяють на робочий та неробочий. Робочий – це капітал, який приносить банку прибуток, а неробочий капітал, який вкладається в активи банку і не приносить банку доходу, інколи завдає банку і збитків.

На розмір капіталу, необхідного для банку, впливають зовнішні і внутрішні фактори.

До зовнішніх факторів, що впливають на розмір капіталу банку можемо віднести:

– загальний стан економіки країни і напрямок грошово-кредитної політики Національного банку України, адже функціонування банківського сектора в умовах кризи, втрата довіри клієнтів до банків вимагає постійного збільшення власних коштів банків.

– вимоги державного регулювання (особливо нормативні вимоги НБУ).

– тиск з боку банків – конкурентів, що вимагає впровадження капіталоемких програм.

– розвиток ринку кредитних ресурсів та кредитної політики НБУ, тобто лібералізація кредитної політики на розвиненому ринку полегшує банку доступ до кредитних ресурсів та знижує рівень кредитування власних коштів банку.

Банк не може управляти зовнішніми факторами та не в змозі прорахувати їх вплив, тобто вони являються некерованими для банку. Проте йому необхідно враховувати можливість впливу зовнішніх факторів при формуванні власного капіталу.

Щодо внутрішніх факторів, то існують різні підходи до визначення факторів впливу на власний капітал.

Ларіонова К. Л., Яремчук О. В. до внутрішніх факторів відносять:

- розмір активних операцій: банки, орієнтовані на конкретну групу клієнтів, повинні мати достатній капітал для задоволення потреб у позикових коштах своїх постійних клієнтів, не порушуючи встановлених нормативів;

- специфіку клієнтів банку: переважання великих підприємств серед клієнтів банку вимагають банк мати більше капіталу у порівнянні з банком, який орієнтується на дрібних клієнтів при тому ж обсязі активної діяльності, тому що перший банк несе більше ризиків на одного позичальника;

- характер та рівень ризику активних операцій;

- орієнтація банку на веденні ризикованої діяльності з використанням новітніх технологій вимагає, щоб у банку була більш висока капітальна база, і, навпаки, переважання кредитів з низьким рівнем ризику в кредитному портфелі припускає відносне зниження обсягу капіталу банку [31].

Також до внутрішніх факторів можемо віднести: розмір банку, схильність банку до ризику, які цілі має банк на ринку, очікувані плани та перспективи зростання банку, впровадження нових послуг та рівень їхнього ризику, обсяг і структура активних операцій, а саме питома вага ризикових активів та їх прогнозне зростання.

Проте, на нашу думку, проаналізувати внутрішні фактори для всієї банківської системи неможливо, через те, що вони залежать від особливостей діяльності окремого банку, а саме від мети депозитної та кредитної політики, від напряму діяльності банку, якості фінансового менеджменту та від маркетингу в банку.

Отже, капітал являється надзвичайно важливим для забезпечення фінансової стабільності, міцності та надійності банку. Власні кошти у формі кооперативного капіталу або акціонерного капіталу становлять статутний капітал банку, розмір якого має вирішальне значення на початковій фазі створення банківської установи. Слід зазначити, що розмір власних ресурсів

банку становить відносно незначну частину ресурсів банку, але формування таких ресурсів є необхідною умовою майбутньої діяльності установи.

1.2 Теоретичні аспекти управління капіталом банку

Управління капіталом – це діяльність, яка пов'язана із залученням коштів від вкладників та інших кредиторів та визначенням розміру та структури джерел коштів, які тісно пов'язані з їх інвестуванням.

Існує два рівні управління ресурсами банку: державний рівень, коли управління здійснюється НБУ з використанням різних фінансових інструментів та рівень комерційного банку, коли визначають відповідність банку до нормативів НБУ [42].

Основною метою процесу управління капіталом банку являється залучення та утримання достатнього обсягу капіталу для розширення своєї діяльності та для захисту від ризиків. Розмір капіталу визначає обсяг активних операцій банку, розмір депозитної бази, можливість запозичення на фінансових ринках, максимальну кількість кредитів, що видаються, а також розмір відкритої валютної позиції та інші важливі показники, які мають суттєвий вплив на діяльність банку. Для українських банків питання збільшення капітальної бази, як і раніше, актуальні, і для більшості з них метою управління капіталом є збільшення його обсягу.

Механізм управління капіталом банків може бути визначено, як сукупність методів, інструментів управління та регулятивних правил, що застосовуються суб'єктами у процесі управління і спрямовуються на забезпечення капіталізації банку в цілому [42].

Ефективне управління капіталом банку, тобто визначення потреб у збільшенні його розміру, потребує правильного розрахунку. У банківській практиці існують різні методи визначення вартості капіталу банку, а саме:

балансовий, регулюючий, ринковий. У кожного з цих методів є позитивні та негативні сторони.

Балансовий метод оцінки капіталу банку є найпоширенішим і найменш трудомістким. У цьому методі власний капітал розраховується як різниця між балансовою вартістю активів та зобов'язань. Головний недолік - ринкова вартість активів та зобов'язань на динамічному ринку постійно змінюється і не відповідає балансовій вартості. В результаті балансовий метод не дає достовірної інформації щодо реальної вартості капіталу.

Метод регулювання складається з розрахунку розміру власного капіталу банку відповідно до правил та вимог органів, які здійснюють нагляд та контроль банківської діяльності. Власний капітал банку визначається якістю активів. Проте, статичний характер оцінки активів не дозволяє використовувати коефіцієнт капіталу в управлінні банком.

Метод ринкової вартості полягає в оцінці активів та зобов'язань банку за ринковою вартістю і на цій основі розраховується власний капітал. Даний метод відображає реальний рівень захисту банку більш точно і дозволяє більш реалістично та динамічно оцінювати вартість капіталу, оскільки ринкова вартість активів та пасивів постійно змінюється.

Крім визначення розміру власного капіталу банку, розраховується його адекватність (достатність). Достатність власного капіталу визначається за допомогою різних показників. НБУ встановлює три показники достатності капіталу (табл.1.1).

Оцінка достатності капіталу здійснюється за допомогою економічних нормативів регулювання діяльності банків, які визначені інструкцією «Про порядок регулювання діяльності банків України», затвердженою Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.01 зі змінами і доповненнями.

Аналіз цих нормативних вимог дозволяє оцінити фінансове становище банку. Для аналізу достатності капіталу розраховуються норматив мінімального рівня регулятивного капіталу (Н1), норматив достатності

регулятивного капіталу (Н2) та норматив адекватності основного капіталу (Н3) [33].

Таблиця 1.1 – Нормативи капіталу Національного банку України

Назва нормативу	Принцип розрахунку	Нормативне значення
1. Мінімальний розмір регулятивного капіталу (Н1)	Визначається як сума основного та додаткового капіталів за мінусом відвернень.	Для банку, створеного після 11.07.14 р. –500 млн грн Для банку, створеного до 11.07.14 р.: 200 млн грн-з 11.07.17 р.; 300 млн грн-з 11.07.18 р.; 400 млн грн-з 11.07.19 р.; 450 млн грн-з 11.07.20 р.; 500 млн грн-з 11.07.24 р
2. Норматив достатності(адекватності) регулятивного капіталу (Н2)	Визначається як співвідношення регулятивного капіталу до сумарних активів і певних позабалансових інструментів, зважених за ступенем кредитного ризику після їх коригування	Не менше 10%
3. Норматив достатності основного капіталу (Н3)	Визначається як співвідношення основного капіталу до суми активів та позабалансових зобов'язань, зважених на відповідні коефіцієнти кредитного ризику	Не менше 7%

Встановлення даних нормативів дозволяє НБУ впливати на мінімізацію банківського ризику та на виконання банками зобов'язань перед вкладниками та кредиторами, а також на формування активів за рахунок регулятивного капіталу.

Варто розглянути основні групи показників, які використовуються для аналізу власного капіталу банку.

По-перше, це показники, що характеризують достатність власного капіталу банку, зокрема обов'язкові нормативи достатності капіталу, які встановлюються Національним банком України.

По-друге, це показники, що характеризують прибутковість власного капіталу банку. До них відносяться: рентабельність власного капіталу, коефіцієнт захисту власного капіталу та мультиплікатор капіталу [32].

Суб'єкти управління повинні відповідати за ефективність і безперервність механізму управління капіталом банків.

Об'єктом управління є капітал банку, його достатній розмір обумовлюють такі фактори: якість активів, якість управління, збереження коштів та їх надходження, диверсифікація ризиків, власність, організація та контроль діяльності, ступінь чутливості банку до ризиків та якість управління ними, стратегічне планування[60].

У механізмі формування власного капіталу, доцільно виділити такі складові забезпечення: нормативно-правове, інформаційне й організаційне забезпечення (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 – Структура складової забезпечення механізму формуванням власного капіталу банку

Нормативно-правове забезпечення являється одним із основних елементів належного функціонування та діяльності банківських установ.

Поділяється нормативно-правове забезпечення на внутрішнє та зовнішнє, а також на наддержавне та внутрішньодержавне.

До зовнішнього відносяться закони, укази, постанови, накази, а до внутрішнього – інструкції, методичні вказівки, нормативи, норми та ін., що розробляються банком і регулюють його фінансову діяльність.

Внутрішньодержавне містить у собі правове забезпечення загальноекономічного характеру, банківське правове забезпечення та внутрішньобанківські акти (статут, інструкції, накази, листи, розпорядження), а також Закони України «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», «Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні» та інші.

Наддержавний рівень правового забезпечення – це «Міжнародна конвергенція щодо вимірювання та вимог до капіталу» (Базель I) і «Міжнародна конвергенція щодо вимірювання та вимог до капіталу: переглянуті підходи» (Базель II) та Базель III, а також «Основні принципи ефективного банківського нагляду».

Інформаційне забезпечення – це процес постійного та цільового відбору інформаційних даних, які необхідні для аналізу, планування та прийняття рішень оперативного управління формування капіталу банку. Інформаційне забезпечення включає баланс банку, а також щомісячні, квартальні та річні звіти, що публікуються банком.

Інформаційне забезпечення формування власного капіталу банку відображається в системі показників, які умовно можна розділити на три групи:

1. показники, що характеризують обсяг, структуру і динаміку власного капіталу банку;
2. показники, що характеризують вартість капіталу в цілому та його окремі складові зокрема;
3. нормативні показники, дотримання яких контролює НБУ.

Річна звітність являється основним джерелом інформації, необхідної для оцінки фінансового стану та результатів банку. Однак форма та зміст можуть не повністю відповідати потребам аналітиків, тому існує потреба у покращенні та використанні управлінської звітності.

Важливим джерелом інформації являється саме внутрішня управлінська звітність банку, окремі внутрішні документи, інформація про діяльність в окремих підрозділах, сферах діяльності, звіти про виконання відповідних бюджетів, які можуть використовуватись для перевірки ефективності роботи окремих бізнес-напрямків .

Під організаційним забезпеченням оцінки ефективності банку зазвичай розуміється система аналітичних відділів у банку, що включає внутрішні структурні служби в адміністрації банку та забезпечує розробку та прийняття управлінських рішень у певних галузях банківської системи.

Органами управління банку є загальні збори акціонерів, рада банку та правління банку. Органом контролю в банку є служба внутрішнього аудиту [42].

Процес управління починається з розробки стратегії та планування, які формують основу для стабільного залучення капіталу банком у зв'язку з ситуації на фінансовому ринку, що швидко змінюється.

Планування капіталу банку – це діяльність з розробки планів та розрахунку планових показників, що відображають очікувану величину капіталу банку, необхідного для здійснення його діяльності протягом планового періоду.

Процес планування капіталу є важливою частиною внутрішнього планування банку, оскільки капітал є захисним бар'єром від несподіваних ризиків. Отже, цей процес тісно пов'язаний із прогнозуванням динаміки банківського ризику та розміру активних операцій. При плануванні капіталу банку можна прогнозувати як обсяг, і структуру загального капіталу, і навіть динаміку його складових, і навіть прогнозувати рентабельність власного капіталу зростання вартості акцій банку.

Фінансові плани банку поділяються на: стратегічні, короткострокові (поточні), операційні. Наприкінці планового періоду фінансово-аналітичний відділ готує звіти для керівництва банків, філій та структурних підрозділів про досягнення запланованих цілей та результатів напрямків у базі даних управлінської звітності. Тобто процес фінансового планування являється безперервним.

Таким чином, можна зробити висновок, що ефективне функціонування банківських установ в ринковій економіці багато в чому залежить від існуючої системи фінансового планування.

1.3 Аналіз капіталу банків України

Перспективи розвитку банку багато в чому визначаються рівнем його капіталізації. З одного боку, висока капіталізація банківської системи дозволяє фінансово підтримувати економічний розвиток країни і гарантувати стабільність в умовах глобалізації та міжнародної фінансової інтеграції. З іншого боку, достатній обсяг власних коштів банку забезпечує його стабільну роботу і допомагає мінімізувати ризики, пов'язані з функціональним процесом. В результаті забезпечення достатнього обсягу банківського капіталу є однією з основних проблем, оскільки недолік капіталу є найбільшою загрозою стабільності банківської системи.

Проаналізуємо динаміку кількості банків в Україні у 2016–2020 рр., яка представлена на рисунку 1.3.

Згідно з інформацією Національного банку України, станом на 2020 рік працювало 73 банків, що на 2 фінансові установи менше у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року. З 2016 року кількість функціонуючих банківських установ скоротилася на 23. Протягом 2014-2019 рр. у банківському секторі України спостерігається тенденція до зменшення

кількості банків з іноземним капіталом: якщо у 2016 році їх кількість становила 38, то вже у 2020 році – 33.

Рисунок 1.3 – Динаміка кількості банків в Україні у 2016–2020 рр.

У 2018 році банки перейшли на новий стандарт МСФЗ 9, а отже, погіршили оцінку активів, що знаходились в їх портфелях на початку року. В результаті власний капітал зменшився на 27 млрд. грн., і близько 90 % цієї суми сформували державні банки.

Таблиця 1.2 – Склад власного капіталу банків України за 2018 – 2020 рр., тис. грн.

Роки	Статутний капітал	Емісійні різниці	Резервні та інші фонди банку	Резерви переоцінки	Власний капітал
2018	467 441 700	14 092 509	19 151 245	16 352 035	145 741 248
2019	468 669 706	14 095 175	21 716 034	21 472 364	199 920 612
2020	479 336 963	14 208 116	25 426 311	19 061 181	209 459 609

Проведений аналіз формування власного капіталу банків України вказує на те, що особливістю банків України є висока частка статутного капіталу у складі власного капіталу. Як свідчать дані таблиці, основним джерелом зростання власного капіталу являються резервні фонди банків, які формуються з прибутку. Проте слід зазначити, що зростання резервів і фондів, не забезпечило значного збільшення їхньої питомої ваги, а це свідчить про те,

що частина фондів була спрямована на покриття своїх збитків, яких зазнали банки в період кризи.

Таблиця 1.3 – Динаміка показників капіталу та активів банків України за 2018-2020 рр.

Показник	2018	2019	2020
Активи, млн.грн.	1 359 703	1 493 298	1 822 841
Темп росту, %	101,94	109,83	122,07
Регулятивний капітал, млн. грн.	126 116,7	150 313,8	182 283,6
Темп росту, %	108,89	119,19	121,27
Власний капітал, млн.грн.	154 960	199 921	209 460
Темп росту, %	96,18	129,01	104,77
Статутний капітал, млн.грн.	465 532	470 712	479 932
Темп росту, %	93,98	101,11	101,96

Аналізуючи дані, які наведені в таблиці 1.3, варто зазначити, що з 2018 року спостерігається перевищення темпів росту активів від темпів зростання капіталу, причому це стосується як темпів росту регулятивного, так і балансового власного капіталу, що пояснюється різким скороченням активних операцій банків, зокрема кредитних, унаслідок відпливу ресурсів із банківської системи України. Темпи зростання регулятивного капіталу і статутного капіталу є нерівномірними. Крім того, слід зазначити, що регулятивний капітал має тенденцію до зростання та на 01.01.2021 р. становив 182283,6 млн. грн. Власний капітал банків з 2018 року постійно зростає та на кінець 2020 року складає 209460 млн. грн.

Особливістю банків України є висока питома вага статутного капіталу (СК) у структурі власного капіталу. Провівши аналіз даних, що наведені в таблиці 1.4, можемо зробити висновок, що найбільш чисельна 3 група містила лише 6,24 % СК всієї банківської системи.

Банки іноземних банківських груп містять 28,12% СК протягом 2018 - 2020 рр. Станом на 01.01.2019р. 0,61% статутного капіталу банківської системи України припадає на неплатоспроможні банки. За досліджуваний період частка СК усіх банків найбільше зосереджена у групі банків з державною часткою.

Таблиця 1.4 – Питома вага статутного капіталу банків України за 2018-2020 рр.

Групи банків	2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	Кількість банків	Частка СК групи,%	Кількість банків	Частка СК групи,%	Кількість банків	Частка СК групи,%
Банки з державною часткою	5	65,85	5	65,67	5	65,64
Банки іноземних банківських груп	21	28,01	20	28,73	20	28,12
Банки з приватним капіталом	51	5,54	50	5,60	48	6,24
Всього	77	99,39	75	100,00	73	100,00

Одним із факторів, що впливає на фінансові результати банківського сектору України є надмірна частка проблемних (непрацюючих) кредитів. Створення значних резервів під знецінення кредитів та погіршення якості кредитного портфеля банків є однією із причин зменшення зростання власного капіталу та зниження ефективності його використання. Тому доцільно розглянути, яку частку в банку займають проблемні кредити (рис.1.4)

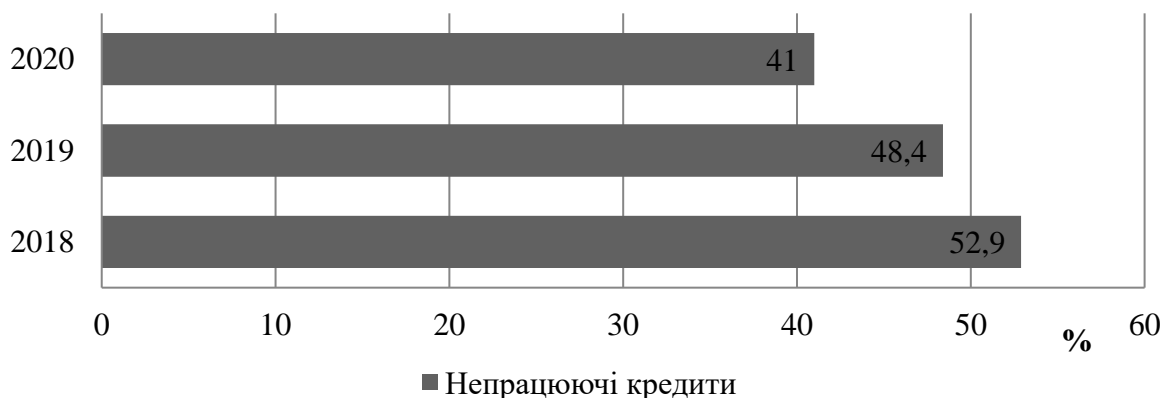

Рисунок 1.4 – Динаміка обсягу проблемних кредитів банків за 2018-2020 рр.

За 2019-2020 рр. обсяг проблемних кредитів (NPL) в українських банках уперше за останні роки знизився нижче рівня 50% і на 1 січня 2021 року становив 41,0%.

Проаналізуємо обсяг проблемних кредитів у всіх групах банків за 2018 – 2020 рр.(рис.1.5). Можемо зробити висновок, що якість кредитних портфелів

за весь період покращилася в банках усіх груп. Покращення показника проблемних кредитів спостерігається по всіх складових банківської системи: загалом по державних банках частка NPL знизилась до 57,4%, по банках іноземних банківських груп – до 27,9%, по приватних банках з українським капіталом – до 14,6 %. На сьогодні частка проблемних кредитів являється все ще високою, проте не створює суттєвих ризиків для фінансового сектору, адже рівень їх покриття резервами перевищує 95%. Попри незначний прогрес, банки повинні й надалі позбуватися непрацюючих активів. У більшій мірі це стосується державних банків, на які припадає три чверті всіх проблемних кредитів.

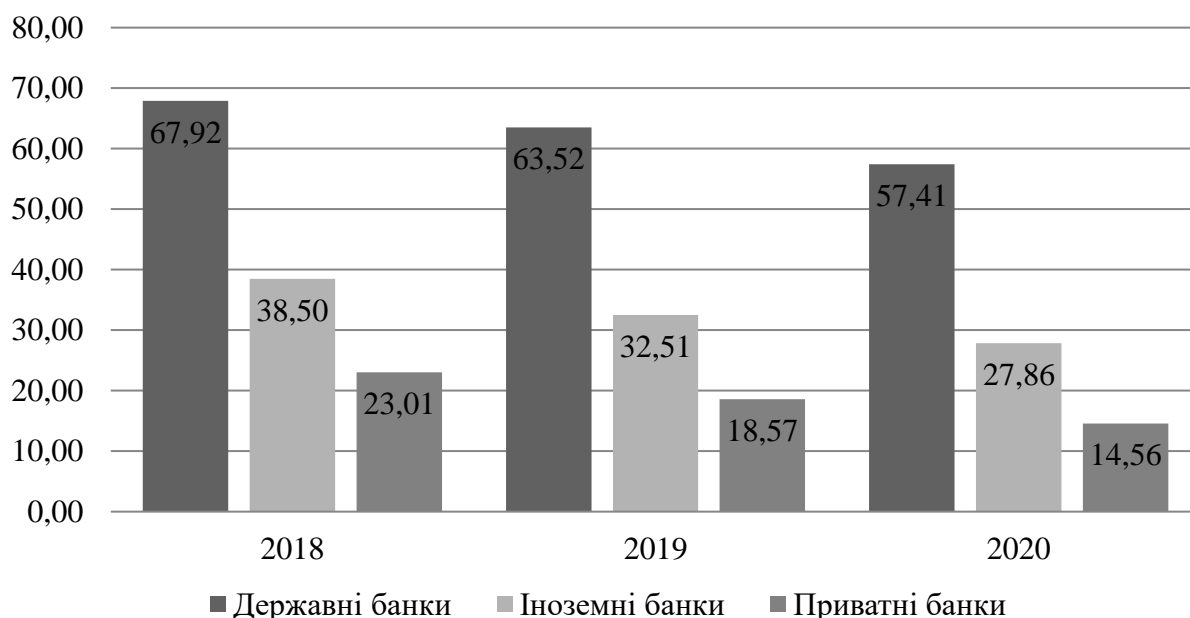

Рисунок 1.5 – Обсяг проблемних кредитів у всіх групах банків за 2018 – 2020 рр.

Слід зазначити, що основними факторами покращення якості кредитних портфелів є [36]:

- зростання нових кредитів приватним клієнтам, значно покращило якість роздрібного портфеля – у 2019 році частка прострочених кредитів у цьому сегменті знизилася до 34,1%;
- масштабна робота іноземних банків з очищення портфелів здійснена

за рахунок продажу непрацюючих кредитів та списання за рахунок резервів. Частка збитків за дебіторську заборгованість банків, що належать до іноземних банківських груп, збільшилася з 23,1% до 16%;

Також для оцінки рівня капіталізації банків важливим показником являється норматив адекватності регулятивного капіталу (Н2), який для діючих банків повинен бути не менше 10% (рис.1.6).

Адекватність регулятивного капіталу сектору з 2018 року постійно зростає і станом на 01.01.2021 рік складає 21,98%, що значно вище за мінімально необхідний рівень. Отже, сьогодні банківська система є достатньо капіталізованою. Банки з запасом перевищують норматив достатності регулятивного капіталу, тому значної потреби у підвищенні мінімального розміру статутного капіталу банків немає.

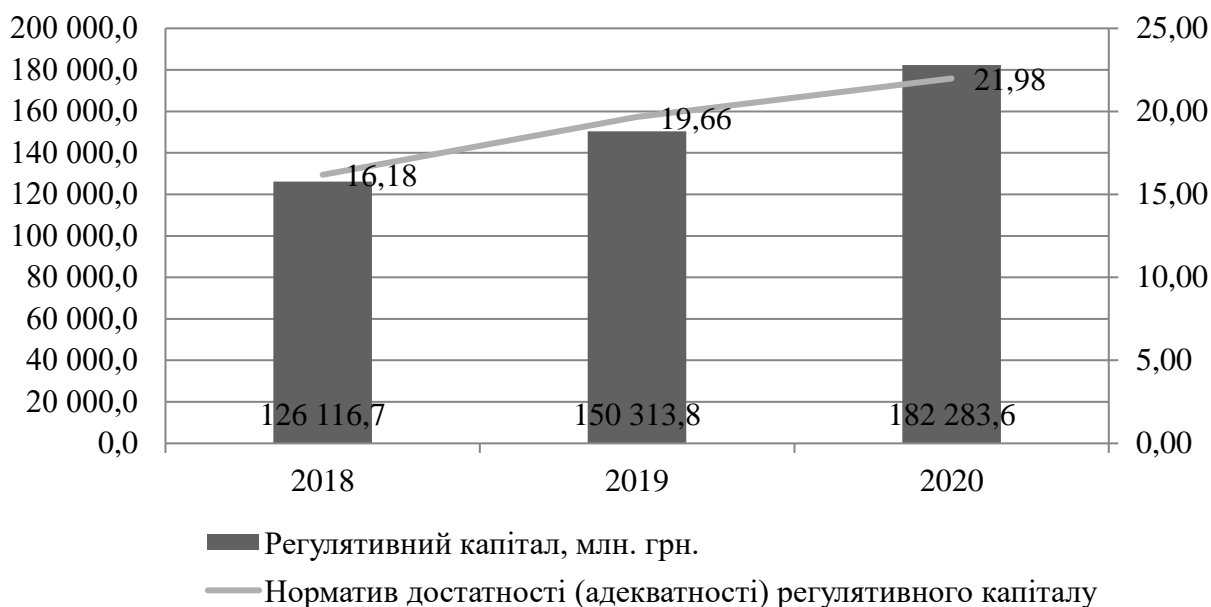

Рисунок 1.6 – Регулятивний капітал та норматив адекватності РК за 2018–2020 рр.

Ефективність використання власного капіталу характеризує коефіцієнт його рентабельності, який наведено в таблиці 1.5.

Рентабельність капіталу за 2018 по 2020 рік має тенденцію зростати і у 2019 році складав 33,44%. Проте у 2020 року показник рентабельності капіталу різко скоротився і склав 19,22%. До основних факторів, що вплинули на

зменшення розміру банківського капіталу можемо віднести: коронавірусну економічну кризу; зростання кількості збиткових банків з 6 за 2019 рік до 8 установ за 2020 рік; впровадження обмежувальних карантинних заходів, що значно позначалося на зниження попиту на банківські послуги; зниження якості кредитів; зберігається високої питомої вага проблемних кредитів (NPL) у кредитному портфелі банків.

Таблиця 1.5 – Рентабельність активів та капіталу по банківській системі України в цілому за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Рентабельність активів	1,69	4,26	2,44
Рентабельність капіталу	14,67	33,45	19,22

Також потужним інструментом для оцінки фінансової стійкості банку та для оцінки необхідних фінансових резервів банків у контексті негативних сценаріїв економіки та виявлення «слабких місць» фінансових інституцій та економіки країни загалом являється стрес-тестування.

Основною метою проведення стрес-тестування банків є визначення та встановлення рівня нормативів Н2 та Н3, який необхідний для функціонування банківської установи. Для базового сценарію мінімальними вимогами до капіталу є Н2 – 10 % та Н3 – 7 %, для несприятливого сценарію вимоги є вдвічі нижчими протягом трирічного прогностичного періоду.

У 2020 році через карантинні заходи НБУ не проводив стрес-тестування банків. Проте, у 2019 році дану процедуру пройшли 29 банківських установ, які мали біля 93% активів всієї банківської системи України.

Стрес-тестування у 2019 році завершилося такими результатами [54]:

1. У базовому сценарії майже всі банки продемонстрували швидкі темпи зростання достатності капіталу – до 19,8%, лише 11 банкам необхідно збільшити достатність капіталу для виконання мінімальних вимог до капіталу.

2. При негативному сценарії капітал 18 банків перевищував нормативний рівень (3,5% та 5% за основним та регулятивним капіталом відповідно). Найслабші результати показали банки з російським капіталом

через їхню обмежену діяльність, а також відсутність якісних засобів і доходів від основної діяльності.

3. Найбільша загроза для банківського капіталу в сьогоденні умовах – це повернення застави за проблемними кредитами, що стало однією з причин погіршення результатів стрес-тестів державних банків – Ощадбанк та Укрексімбанк. Через юридичні ризики та часті випадки шахрайства банки не завжди можуть надати забезпечення для покриття збитків у разі дефолту. Крім того, в період кризи ліквідність застави знижується, а можливості продати зібрані активи падають. Іншими причинами є нижча чиста процентна маржа і значно вище співвідношення між операційними витратами та доходами.

4. Крім того, НБУ наразі обізнаний з проблемами стійкості кредитування населення. З самого початку гіпотетичної кризи найбільше постраждають роздрібні банки, оскільки передбачається, що за таких умов 20% незабезпечених кредитів виявляться неплатоспроможними. Вимоги до капіталу також показують банки із концентрованим кредитним портфелем компаній.

5. 9 банків вдруге поспіль пройшли стрес-тестування, у тому числі 7 іноземних банків та 2 держбанки (ПриватБанк та Укргазбанк). Власний капітал у ПУМБ та Альфа-Банку задовільний порівняно з минулим роком.

Отже, провівши аналіз капіталу банків України за 2018-2020 рр., можна зробити такі висновки: з 2016-2020 рр. кількість банків скоротилась на 23 банківські установи; регулятивний капітал останні роки має тенденцію до зростання та на 01.01.2021р. становив 182 283,6 млн. грн.; статутний капітал в свою чергу має тенденцію до збільшення і у 2020 року складає 479 932млн. грн.; норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу становить 21,98%, за нормативом не менше 10%; власний капітал банків зазнав суттєвих змін, у 2020 році склав 209 460 млн. грн. Розмір власного капіталу менший за статутний капітал, що пояснюється значними збитками банківської системи України; найбільша частка усього статутного капіталу належить банкам з державною часткою, а саме 65,64%.

2. АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛУ «АЛЬФА-БАНКУ»

2.1 Загальна характеристика діяльності «Альфа-Банк»

Альфа-Банк Україна являється одним із найбільших українських комерційних банків з міжнародним капіталом. Банком володіє приватна інвестиційна холдингова компанія АВН Holdings SA (АВНН), що базується в Люксембурзі, має холдинги в Україні, Білорусі, Казахстані, Нідерландах та Росії, а також представництва на Кіпрі та у Великій Британії. Банк засновано 1992 року. З 2001 року працює під брендом «Альфа-Банк Україна». Варто зазначити, що «Альфа-Банк» займає лідируючі позиції у всіх сегментах банківського ринку та являється одним із найстабільніших і найнадійніших банків України і входить до десятки найкращих фінансових установ у країні за обсягом яктивів, за даними НБУ [38].

Відомості про остаточних ключових учасників у структурі власності банку станом на 1 січня 2021 року представлені в Додатку В.

Станом на 1 січня 2021 року АВН Holdings S.A. володіє 57,6% акцій у банку, АВН Ukraine Limited володіє 42,4% акцій у банку. При цьому бенефіціарні власники Альфа-Банку Україна залишилися незмінними.

Банк входить до банківської групи та несе за неї відповідальність. До банківської групи входять банк, страхова компанія ПАТ «Альфа Страхування», ТОВ «ПАРИТЕТ ФІНАНС», ТОВ «АЛЬФА-ЛІЗИНГ» та ТОВ «СІБ КУА УКРСОЦ-НЕРУХОМІСТЬ» [23].

На кінець 2020 року мережа роздрібного обслуговування налічувала 218 відділень та 706 банкоматів, у тому числі: 23 відділення у ТЦ «Епіцентр»; 5 А-клубів; 2 касових відділень; 4 відділень в університетах; 1 міні-відділення; 12 відділень – кас перерахунку; 171 універсальних відділень [23].

Динаміка кількості підрозділів Альфа-банку за 2012-2020 рр. представлена на рис. 2.1.

Рисунок 2.1 – Динаміка кількості підрозділів «Альфа-банку» за 2012-2020 рр.

У банку немає філій. Відділення банку присутні у всіх регіонах і розташовані у 81 населеному пункті в Україні. У 2020 році мережа відділень банку зазнала наступних змін: відкрито 1 відділення, тимчасово зупинено діяльність у 1-го відділення, закрито 39 відділень, змінилося розташування 9 відділень.

Органами управління Банку є загальні збори акціонерів, Наглядова рада, Правління Банку. Розподіл функцій між органами управління забезпечує ефективну систему внутрішнього контролю.

Правління банку являється виконавчим органом банку, який відповідає за повсякденне управління установою та відповідає за ефективність її роботи відповідно до принципів та процедур, викладених у статуті.

Загальне управління капіталом здійснюється Наглядовою Радою банку. В Альфа-Банку у складі наглядової ради 8 осіб. Троє членів Наглядової ради являються незалежними директорами, що відповідає вимогам закону «Про банки та банківську діяльність» (Додаток Г).

Важливе місце в діяльності та розвитку банку займає побудова його місії та стратегії.

Місія Альфа-Банку: «Створюємо світ для Ваших грошей, бізнесу та мрії» [38].

Банк виконує свою місію із задоволення щоденних фінансових потреб клієнтів, пропонуючи високоякісні послуги, прості фінансові рішення та сучасні послуги, що полегшують життя користувачів.

Стратегічною метою банку є стати кращим приватним банком для сучасних українців із першокласними продуктами та унікальними цифровими послугами. Ця стратегія полягає в переведенні банку з кредитного в транзакційний, з традиційного в цифровий.

Отже, «Альфа-банк» має чітко сформовану місію та стратегію та послідовні в їх реалізації. Банк має намір бути в числі провідних банків у кожному сегменті своєї присутності.

Основна діяльність «Альфа-Банку» включає надання банківських послуг юридичним та фізичним особам на території всієї України. Депозити є найбільшим джерелом поповнення ліквідності банків, і тому структура та стабільність депозитної бази має значний вплив на якість ресурсів банку. Проведемо аналіз кредитів та депозитів Альфа-Банку за період 2018-2020 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Структура кредитів та депозитів «Альфа-Банк» за 2018-2020 рр., тис. грн.

Показники	Роки					
	Абсолютні показники			Структура		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Кредити	32 458 158	39 199 834	47 709 898	100	100	100
кредити юр.ос.	20 125 542	19 608 519	29 570 113	62,00	50,02	61,98
кредити фіз.ос	12 332 616	19 591 315	18 139 785	38,00	49,98	38,02
Депозити	52 488 347	59 276 880	73 315 858	100	100	100
Депозити юр.ос.	20 448 342	22 616 470	29 783 124	38,96	38,15	40,62
Депозити фіз.ос.	32 040 005	36 660 410	43 532 734	61,04	61,85	59,38

Протягом всього досліджуваного періоду основну частку в кредитному портфелі банку складають суб'єкти господарювання.

Більша частина ресурсів банку сформована за рахунок фізичних осіб, яка на кінець 2020 року становить 59,38 % коштів клієнтів. Тобто варто зазначити,

що «Альфа-Банк» поступово переорієнтовується з корпоративного характеру депозитної бази до роздрібній спрямованості.

Розглянемо кредитну концентрацію Альфа-Банку за видами економічної діяльності за 2018-2020 рр. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Кредитна концентрація за видами економічної діяльності за 2018-2020 рр.

Вид економічної діяльності	2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
Фізичні особи	15 819 409	38,0	30 132 904	54,7	28 898 422	46,2
Будівництво та нерухомість	2 489 429	6,0	4 136 240	7,5	5 171 300	8,3
Сільське господарство	4 810 815	11,6	3 869 401	7,0	5 407 029	8,6
Оптова торгівля	1 669 090	4,0	2 562 553	4,7	2 512 776	4,0
Хімія, нафтохімія	1 927 756	4,6	2 203 867	4,0	2 080 423	3,3
Роздрібна торгівля споживчими товарами	0	0,0	0	0,0	883 726	1,4
Роздрібна торгівля продуктами харчування	2 320 992	5,6	2 120 675	3,9	2 415 923	3,9
Електроенергетика	4 489 619	10,8	2 018 953	3,7	2 386 694	3,8
Фінансові послуги	452 662	1,1	1 509 676	2,7	2 049 146	3,3
Нафтогазова промисловість	956 597	2,3	1 410 666	2,6	1 562 570	2,5
Залізничний транспорт	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Телекомунікація та зв'язок	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Харчова промисловість	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Автомобільна промисловість	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Засоби масової інформації, поліграфія, розваги	0	0,0	0	0,0	1 640 417	2,6
Машинобудування	3 932 912	9,5	1 244 392	2,3	1 260 012	2,0
Чорна металургія	0	0,0	0	0,0	1 230 794	2,0
Інші	2 748 584	6,6	3 869 583	7,0	5 026 822	8,0
Усього кредитів та заборгованості клієнтів	41 617 865	100	55 078 910	100	62 526 054	100

Варто зазначити, що найбільш пріоритетними галузями в економіці для банку є сільське господарство, електроенергетика та будівництво. З метою диверсифікації кредитного портфелю додаткова увага приділяється середнім та регіональним клієнтам. Проте, у структурі Альфа-банку активи є недиверсифікованими, частка кредитів надана фізичним особам досягає 50%. Диверсифікованість як інструмент зниження банківських ризиків є дуже важливою характеристикою діяльності банку, тому що тільки наявність різних

напрямків вкладень ресурсів у структурі може вберегти банк від системних і ринкових ризиків.

Отже, банк має ризик появи проблемних кредитів через нездатність позичальників виплачувати кредити.

Щодо залучення ресурсів то банк в своїй діяльності використовує універсальний підхід до формування ресурсної бази як серед фізичних осіб так і серед корпоративних. Проте, порівняно з кредитною діяльністю при залученні ресурсів є незначна перевага фіз. осіб, яка має тенденцію до зменшення в структурі насамперед через збільшення темпів росту обсягів залучених коштів корпоративного сектору. В таблиці 2.3 представлений розподіл депозитів за типом клієнта та строком залучення.

Таблиця 2.3 – Розподіл депозитів АТ «Альфа-Банк» за типом клієнта та строком залучення за 2018-2020рр.

Види депозитів	2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
Державні та громадські організації:	2 281	0,004	33 629	0,06	35 474	0,05
кошти на вимогу та поточні рахунки	2 281	100,0	33 629	100,0	35 474	100,0
Суб'єкти господарювання:	20 446 061	38,95	22 582 841	38,10	29 747 650	40,57
кошти на вимогу та поточні рахунки	13 438 525	65,73	16 575 072	73,40	25 636 894	86,18
строкові кошти	6 814 653	33,33	6 000 950	26,57	3 966 487	13,33
кошти за недіючими рахунками	86	0,00	6 801	0,03	4 845	0,02
інші кошти клієнтів	192 797	0,94	18	0,00	139 424	0,47
Фізичні особи:	32 040 005	61,04	36 660 410	61,85	43 532 734	59,38
кошти на вимогу та поточні рахунки	8 147 144	25,43	10 924 317	29,80	19 166 306	44,03
депозитні сертифікати на вимогу	38 858	0,12	26 474	0,07	2 150 453	4,94
строкові кошти	21 845 137	68,18	23 814 852	64,96	22 209 606	51,02
депозитні сертифікати строкові	2 001 964	6,25	1 893 865	5,17	1 092	0,00
кошти за недіючими рахунками	155	0,00	134	0,00	3 047	0,01
інші кошти клієнтів	6 747	0,02	768	0,00	2 230	0,01
Балансова вартість	52 488 347	100,0	59 276 880	100,0	73 315 858	100,0

Провівши аналіз залучених ресурсів, варто зазначити, що фізичні особи надають перевагу строковим депозитам, а суб'єкти господарювання більше орієнтовані на поточні рахунки. Така закономірність пов'язана з інтересів вкладників, так як фізичні особи більше прагнуть зберегти та примножити свої заощадження, а підприємствам більш необхідні кошти для підтримання безперебійного його функціонування.

Отже, банк формує свої ресурси передусім завдяки депозитним ресурсам, що свідчить про орієнтованість на традиційні банківські послуги в діяльності.

2.2 Аналіз капіталу «Альфа-Банк»

Перспективи розвитку банку багато в чому визначаються рівнем його капіталізації. Достатній обсяг власних коштів банку забезпечує його стабільну роботу і допомагає мінімізувати ризики, пов'язані з функціональним процесом.

Проведемо аналіз складу власного капіталу АТ «Альфа-Банк» за 2018 – 2020 рр. (табл.2.4).

Таблиця 2.4 – Склад власного капіталу АТ «Альфа-Банк» за 2018 – 2020 рр.

Період	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Статутний капітал	12 179 756	28 726 248	28 726 248
Емісійний дохід та інший дохід за операціями з акціонерами	739 630	2 367 572	2 367 572
Незарєєстровані внески в капітал	0	0	0
Резервні та інші фонди банку	353 769	1 228 425	1 421 007
Резерв переоцінки	11 272	136 032	65 242
Непокритий збиток	-8 243 339	-23 938 864	-22 957 098
Обсяг власного капіталу	5 041 088	8 519 413	9 622 971

Проведений аналіз формування власного капіталу АТ «Альфа-Банк» вказує на те, що основну частку у складі власного капіталу займає статутний капітал та на кінець 2020 року він складав 28726 248 тис. грн. Як свідчать дані таблиці, основним джерелом зростання власного капіталу є резервний фонд банку, який формується з прибутку, а також емісійний дохід банку.

За досліджуваний період статутний капітал «Альфа-банку» мав значні зміни, а саме:

– 29 червня 2016 року АВН Ukraine Limited збільшила статутний капітал Альфа-Банку на 114,996 млн грн. Збільшення капіталу було здійснено шляхом закритого розміщення 27141 простих іменних акцій номінальною вартістю 4 237 грн. В результаті статутний капітал Альфа-Банку України збільшився до 7 516 млн. грн;

– 25 січня 2017 року акціонер Альфа-Банку Україна, АВН Ukraine Limited (АВНУ), в рамках повної та дострокової реалізації програми капіталізації сплатив 180 млн. дол. за 1,7 млн акцій банку. Статутний капітал збільшився до 12180 млн грн;

– у 2019 році в результаті приєднання «Укрсоцбанку» розмір статутного капіталу Альфа-Банку збільшився з 12,2 млрд. грн. до 28,7 млрд. грн.

Слід зазначити, що отриманий від АТ «Укрсоцбанк» капітал містив негативний фінансовий результат у розмірі 1588591 тис. гривень на дату закриття. 2 грудня 2019 року Позачерговими загальними зборами банку прийнято рішення про відшкодування збитку АТ «Укрсоцбанк» поточного року у розмірі 1 588 591 тис. грн. за рахунок резервного та інших коштів, отриманих від АТ «Укрсоцбанк».

Банк управляє капіталом з метою виконання завдань, поставлених акціонерами. Для оцінки достатності капіталу Альфа-Банк регулярно оцінює ризики та визначає їх вплив на рівень капіталу та показники його достатності.

Коефіцієнт достатності капіталу відповідає нормативному значенню, що має бути менше 0,1 % [1]. Коефіцієнт надійності в порівнянні 2019 року з 2020 роком знизився на 2%. Такий результат є наслідком високої забезпеченості

власним капіталом АТ «Альфа-Банк», а тому не потребує залучення вільних коштів та є досить надійним (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Показники достатності капіталу «Альфа-банку» в щоквартальній динаміці 2018-2020рр.

Квартал	коефіцієнт надійності ВК	коефіцієнт достатності капіталу	коефіцієнт фінансового важеля	Мультиплікатор капіталу	Рентабельність ВК
01.03.2018	9%	8%	11	3,98	5,43%
01.06.2018	9%	8%	11	3,99	9,66%
01.09.2018	9%	8%	11	4,67	19,22%
01.12.2018	9%	8%	11	4,95	25,99%
01.03.2019	10%	9%	10	4,98	9,46%
01.06.2019	10%	9%	10	5,16	15,28%
01.09.2019	11%	10%	9	5,39	22,77%
01.12.2019	13%	12%	7	2,50	22,61%
01.03.2020	12%	11%	8	2,79	3,41%
01.06.2020	13%	11%	8	2,79	5,16%
01.09.2020	13%	11%	8	2,89	16,00%
01.12.2020	11%	10%	9	3,40	12,00%

Зменшення коефіцієнта фінансового важеля свідчить про зниження активності, щодо залучених вільних коштів на грошовому ринку, через високого забезпечення АТ «Альфа-Банк» власними коштами.

Рентабельність є відносним показником результативності роботи АТ «Альфа-Банк». Його нормативне значення складає 0,1 – 0,2 %. Отже, що АТ «Альфа-Банк» використовує власний капітал досить ефективно.

Одним із підходів до оцінки достатності капіталу є аналіз співвідношення власного капіталу й зобов'язань банку. Проведемо аналіз динаміки складу пасивів АТ «Альфа-Банк» за 2018-2020 рр.

Провівши аналіз рисунку 2.2 видно, що зобов'язання банку у 2020 р. становлять 87967991 тис. грн. Порівняно з зобов'язаннями у 2019 р. вони збільшились на 24578025 тис. грн або на 2%. Протягом 2018-2020 рр.

зобов'язання мають тенденцію до зростання. Таке збільшення ресурсної бази банку можна розцінювати як ефективну роботу депозитного відділу щодо залучення ресурсів. Частка зобов'язань складає: у 2020 році 90,14%, у 2019 році 88,15%, у 2018 році 91,64%.

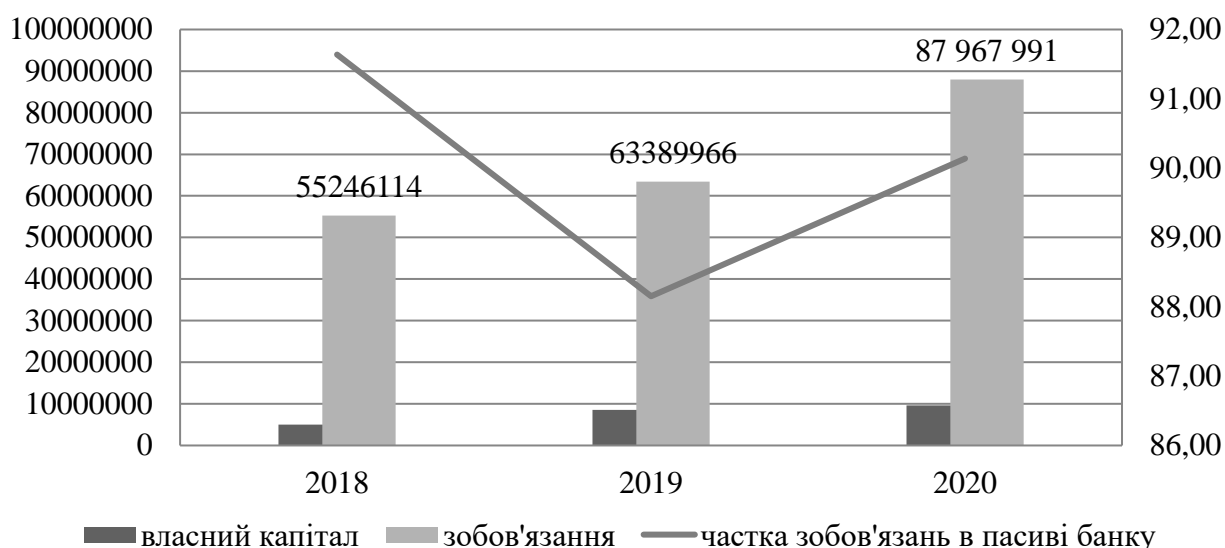

Рисунок 2.2 – Динаміка складу пасивів АТ «Альфа-Банк» за 2018-2020 рр.

Основними показниками капіталу відповідно до внутрішніх документів є розмір регулятивного капіталу та норматив достатності (адекватності) капіталу (табл. 2.6).

Регулятивний капітал Альфа-Банку станом на 1 січня 2021 року становив 8,8 млрд. грн. Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) відповідно до нормативних вимог регулятора має становити не менше 10% і Альфа-Банк виконує даний норматив протягом всього досліджуваного періоду.

Значення норматива ліквідності Альфа-Банку Україна дотримано та становлять 76,82%, при встановленому не менше 60%. Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) становить 18,32% (норматив становить не більше 20%). Тобто це свідчить про

обмеження кредитного ризику, що виникає внаслідок невиконання окремими контрагентами своїх зобов'язань.

Таблиця 2.6 – Економічні нормативи АТ «Альфа-Банк» за 2018-2020рр.

Період	2018	2019	2020	Нормативне значення
Н1, Регулятивний капітал, тис грн.	5 744 124	8 342 678	8 774 849	> 200 млн грн
Н2, Норматив достатності (адекватності)	13,63	15,77	13,95	> 10%
Н6, Норматив короткострокової ліквідності	69,20	79,25	76,82	> 60 %
Н7, Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента	33,46	14,35	18,32	< 25%
Н8, Норматив великих кредитних ризиків	242,63	77,32	112,66	< 8-кратний розмір регулятивного капіталу
Н9, Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами	0,45	14,58	12,97	< 25%
Н11, Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою	0,00	0,02	0,02	< 15%
Н12, Норматив загальної суми інвестування	0,00	0,03	0,03	< 60%
Л13-1, Норматив ризику загальної довгої відкритої валютної позиції	3,3033	0,2598	3,1110	< 5%
Л13-2, Норматив ризику загальної короткої відкритої валютної позиції	2,6532	1,6232	1,2754	< 5%
LCR _{ВВ}	-	254,51	264,95	не менше 100 %
LCR _{ів}	-	285,74	623,46	не менше 100 %

Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9) становить 12,97 % (норматив становить не більше 25%). Тобто це свідчить про обмеження ризику, який виникає під час здійснення операцій з інсайдерами, що може призвести до прямого та непрямого впливу на діяльність банку.

Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11) становить 0,02% (норматив становить не більше 15%). Тобто це свідчить

про обмеження ризику, пов'язаного з операціями вкладання коштів банку до статутних фондів установ, що може призвести до втрати капіталу банку.

У грудні 2018 року НБУ запровадив норматив LCR, який визначає мінімальну ліквідність у стресовому сценарії для покриття очікуваної чистої виплати грошей протягом 30 днів. Фактично, він суворіший, ніж нормативи Н4 та Н5, саме тому немає практичного доцільності робити подальші розрахунки за цими нормативами. Альфа-Банк має високі оцінки LCR_{вв} та LCR_{ів} на 2019-2020 роки, що вказує на те, що з урахуванням стресового сценарію банк створив великий резерв ліквідності для покриття очікуваних чистих грошових потоків протягом 30 днів.

Значення інших економічних нормативів та лімітів відкритої валютної позиції Альфа-Банку Україна за 2018-2020 рр. також дотримано.

Найважливішими показниками діяльності банку є прибутковість активів і прибутковість капіталу (рис.2.3).

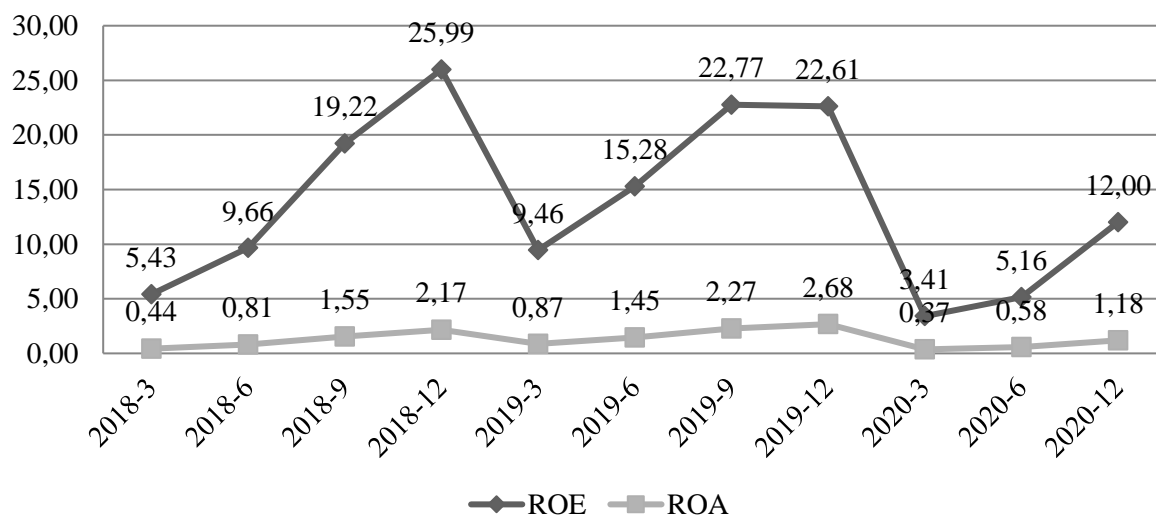

Рисунок 2.3 – Показники ефективності використання ресурсів Альфа-Банку за 2018-2020 рр. в щоквартальній динаміці

ROE показує рівень доходності вкладених акціонерами коштів і може слугувати орієнтиром при виборі найпривабливішого напрямку інвестування. При цьому слід пам'ятати, що високий рівень доходності пов'язується з високим ризиком.

Показники ROE та ROA істотно впливають на ринкову ціну акцій банку, тому менеджери у процесі управління банком приділяють особливу увагу саме цим коефіцієнтам та їх взаємозв'язку.

Показники ROA і ROE «Альфа-Банку» у 2020 році значно знизились порівняно з 2019 роком, що пов'язано з приєднанням АТ «Укрсоцбанк» до АТ «Альфа-Банк» та впливом пандемії корона вірусу.

2.3 Напрями удосконалення управління капіталом «Альфа-Банку»

Прогнозування є основою ефективного управління власним капіталом банківської установи, а також являється базою для прийняття управлінських рішень на всіх рівнях. На прикладі «Альфа-Банку» проведемо прогноз на два роки вперед методом регресійного аналізу. Даний прогноз допоможе визначити тенденцію зміни розміру власного капіталу, а також покаже його залежність від макроекономічних факторів.

Регресійний аналіз – це статистичний аналітичний метод, що дозволяє обчислити передбачувані відносини між залежною змінною та однією або декількома незалежними змінними. Використовуючи регресійний аналіз, можна моделювати відносини між обраними змінними, а також прогнозованими значеннями на основі моделі.

Проведемо регресійний аналіз для «Альфа-Банку». Вхідні дані для розрахунку регресії «Альфа-Банку» за 2006-2019 рр. представлені в табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Вхідні дані для розрахунку регресії «Альфа-Банку» за 2006-2019 рр.

Період	Власний капітал	ВВП
--------	-----------------	-----

2006	493 765	565 000 000
2007	1 559 129	751 100 000
2008	3 310 966	990 800 000
2009	2 334 562	947 000 000
2010	3 124 298	1 079 300 000
2011	4 075 070	1 300 000 000
2012	4 102 065	1 404 700 000
2013	4 190 469	1 465 200 000
2014	2 062 759	1 586 900 000
2015	2 623 703	1 988 500 000
2016	3 311 724	2 385 400 000
2017	3 920 739	2 983 900 000
2018	5 041 088	3 560 600 000
2019	8 519 413	3 974 600 000
2020	9 622 971	4 194 102 000

Модель регресії включає вихідні дані, наприклад R^2 і p -значення, за якими можна зрозуміти, наскільки добре модель оцінює залежну змінну.

Провівши регресійний аналіз для Альфа-Банку, дані якого представлені в таблиці 2.8, можемо зазначити, що коефіцієнт множинної кореляції складає 0,85. Множинний R завжди має позитивне значення та може сприймати будь-яке значення в межах між 0 і 1 [7]. Чим він ближче до одиниці, тим тісніше залежність власного капіталу від сукупної дії ВВП.

Таблиця 2.8 – Регресійна статистика для Альфа-Банку та ВВП

Регрессионная статистика	
Множественный R	0,849876621
R-квадрат	0,722290271
Нормированный R-квадрат	0,700927985
Стандартная ошибка	1318497,422
Наблюдения	15

R -квадрат у даній регресії складає 0,72, що є свідченням високої якості моделі. Так само було проведено дисперсійний аналіз, який спрямований на пошук взаємозв'язків в експериментальних даних шляхом дослідження значущості відмінностей в середніх значеннях.

У таблиці 2.9 оцінюється загальна якість отриманої моделі: її достовірність за рівнем значущості критерію Фішера, який дорівнює 0,0000603, це означає що відповідна незалежна змінна впливає на залежну

змінну і коефіцієнт не може бути прибраний з рівняння. Достовірність за рівнем значущості критерію Фішера (Значимість F) менше 0,05, значить, модель значима. Критерій Фішера становить 33,81146774.

Таблиця 2.9 – Дисперсійний аналіз

	df	SS	MS	F	Значимість F
Регресия	1	5,88E+13	5,88E+13	33,81146774	6,02613E-05
Остаток	13	2,26E+13	1,74E+12		
Итого	14	8,14E+13			

Коефіцієнт Y-перетині складає 561116,1, що показує значення у при всіх інших факторах рівних 0. Змінна X1 вказує на незначний зв'язок між власним капіталом Альфа-Банку та ВВП. Стандартна похибка для у-перетині становить 665497,6325, а для змінної x1- 0,00029398 (Додаток Д).

Для розглянутого прикладу рівняння регресії матиме такий вигляд: $y=0,0017x+561116,10$, де:

$a = 561116,10$ – це коефіцієнт, який показує, якою буде Y в разі, якщо всі використовувані в моделі фактори будуть рівні 0.

$b = 0,0017$ – це коефіцієнти, які показують вагомість впливу фактора X на Y.

Результати регресійного аналізу представимо на рисунку 2.4.

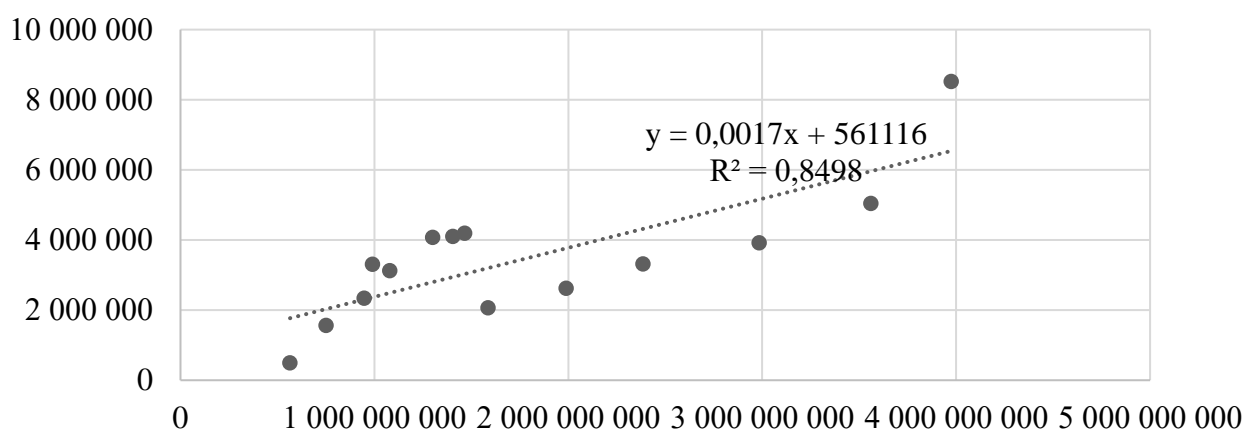

Рисунок 2.4 – Результати регресійного аналізу «Альфа-Банку»

Отже, можемо зробити висновок, що розмір капіталу банку значно залежить від ВВП в країні. Залежність власного капіталу «Альфа-Банку» від сукупної дії ВВП становить 0,85.

Одним із найважливіших завдань регресійного аналізу є прогнозування розвитку досліджуваного явища на основі побудованої моделі. Планування власного капіталу є важливим етапом у діяльності банківської установи, оскільки власний капітал являє собою захисний бар'єр від несподіваних ризиків. Тому, побудуємо прогноз розміру власного капіталу «Альфа-Банку» на 2 роки побудувавши графіки регресії, які покажуть тенденцію змін і вкажуть на величину достовірності прогнозу.

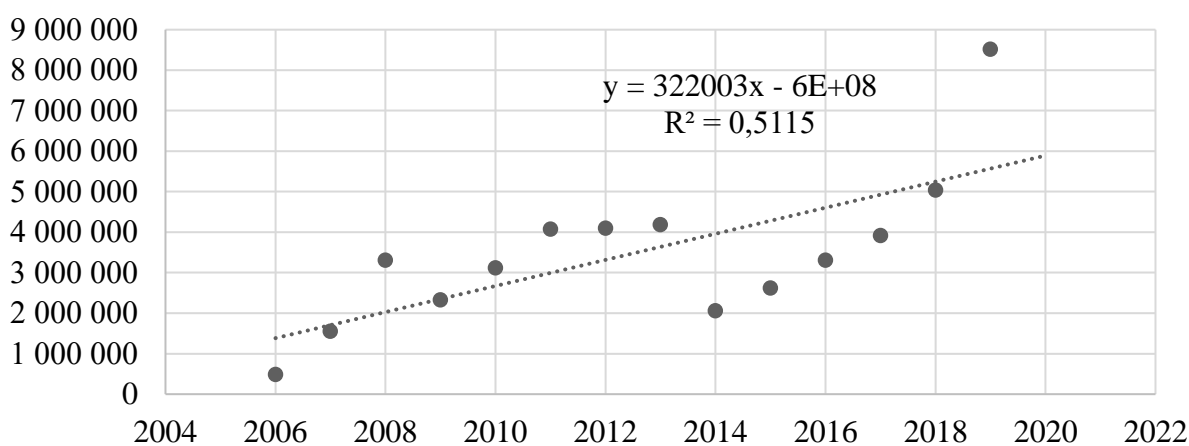

Рисунок 2.5 – Прогнозні значення для власного капіталу Альфа-Банку через побудову лінійної лінії тренду

Аналізуючи дані рисунка 2.5 та 2.6, можна зробити висновок, що за досліджуваний період спостерігається поступове збільшення обсягу банківського капіталу. У подальшій перспективі на 2 роки показник також буде зростати.

Провівши прогноз для власного капіталу «Альфа-банку» регресійним методом можемо сказати, що власний капітал банку постійно зростає і до 2022 року буде зростати, що являється позитивною тенденцією для банку. Отже, власний капітал банку буде зростати при будь-якому з сценаріїв.

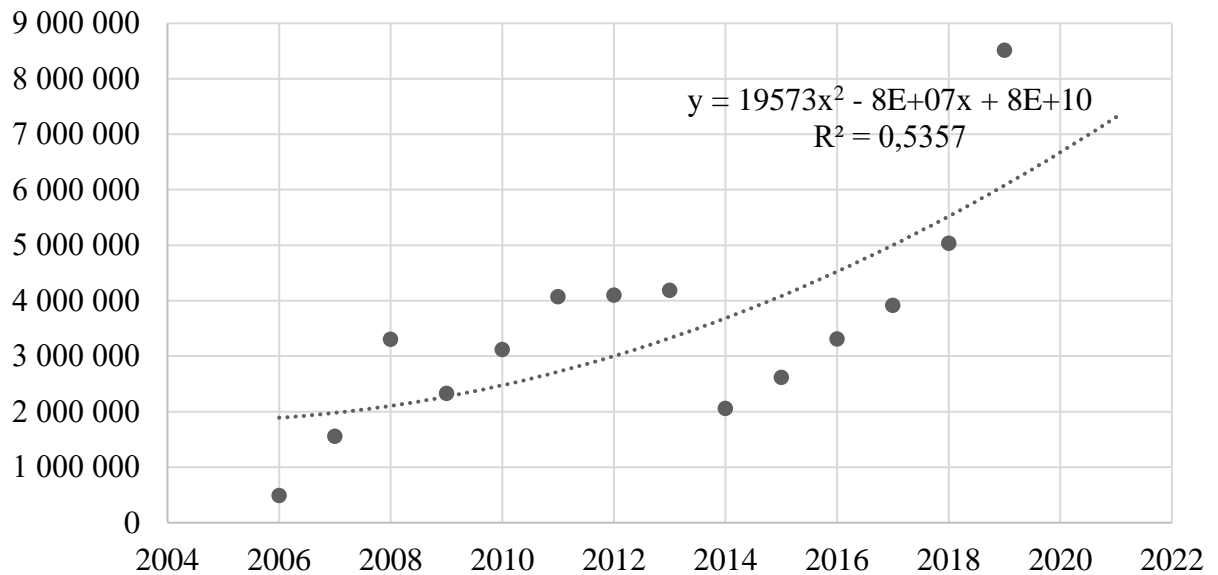

Рисунок 2.6 – Прогнозні значення для власного капіталу Альфа-Банку через побудову поліноміальної лінії тренду

Проведений прогноз показав, що «Альфа-Банк» добре капіталізований та не потребує додаткового капіталу. Даний прогноз дає можливість в управлінні банку передбачити перспективи розвитку даного банку і дозволить більш раціонально використовувати всі його ресурси, уникаючи можливих ризиків при веденні активних і пасивних операцій та забезпечить прибуткову діяльність і нарощування капіталу банку.

ВИСНОВКИ

Банківський капітал відіграє ключову роль у створенні та функціонуванні банку, тому він являється основою діяльності банківської установи.

У кваліфікаційній роботі було досліджено сутність і необхідність багатогранної категорії банківського капіталу. Можна зробити висновок, що капітал банку являє собою загальну суму банківських ресурсів, доступних власникам банку, і забезпечує економічну незалежність і фінансову стабільність банку. Необхідність банку в капіталі протягом усього періоду функціонування є результатом виконуваних ним функцій. Основні функції капіталу банку - захисна, регулююча та оперативна.

Власний капітал є надзвичайно важливим для забезпечення фінансової стабільності, міцності і надійності банку. Варто зазначити, що розмір власних ресурсів банку становить невелику частину ресурсів банку, але формування таких ресурсів є необхідною умовою майбутньої діяльності банківської установи.

На розмір капіталу, необхідного для банку, впливають зовнішні і внутрішні фактори. Банк не може управляти зовнішніми факторами та не в змозі прорахувати їх вплив, тобто вони являються некерованими для банку. Проте йому необхідно враховувати можливість впливу зовнішніх факторів при формуванні власного капіталу. Внутрішні фактори залежать від особливостей діяльності окремого банку, а саме від мети депозитної та кредитної політики, від напряму діяльності банку, якості фінансового менеджменту та від маркетингу в банку.

Здійснивши аналіз стану капіталу банків України за 2018-2020 рр. можна зробити висновки, що власний капітал банків зазнав суттєвих змін, на початок 2021 року склав 209460 млн. грн. Розмір власного капіталу менший за статутний капітал, що пояснюється значними збитками банківської системи

України. За 2016-2019 рр. кількість банків скоротилась на 42 банківські установи. Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу становить 21,98%, за нормативом не менше 10%.

Роботу виконано на основі даних «Альфа-Банку» який є одним з найбільших українських комерційних банків із міжнародним капіталом. Банк займає провідні позиції у всіх сегментах банківського ринку, є одним з найбільш стійких і надійних банків України та входить до Топ-10 фінансових установ в країні за обсягом активів, відповідно до даних Національного банку України.

Здійснивши оцінку капіталу «Альфа-Банку» ми прийшли до висновків: у складі власного капіталу АТ «Альфа-Банк» основну частку займає статутний капітал та на кінець 2020 року він складав 28726 248 тис. грн. Коефіцієнт надійності власного капіталу у 2020 році в порівнянні 2019 роком знизився на 2%, що є наслідком високої забезпеченості власним капіталом АТ «Альфа-Банк», а тому не потребує залучення вільних коштів та є досить надійним. АТ «Альфа-Банк» за 2018-2020 рр. Мав достатній рівень ліквідності, про що свідчать значення його нормативів. Нб банку з помітним запасом перевищував встановлене НБУ граничне значення. За 2019 – 2020 рр. банк має високі значення LCR_{вв} та LCR_{ів}, що вказує на сформований Банком великий запас ліквідності для покриття чистого очікуваного відпливу грошових коштів протягом 30 днів з урахуванням стрес-сценарію.

Показники ROA і ROE «Альфа-Банку» у 2020 році значно знизились порівняно з 2019 роком, що пов'язано з приєднанням АТ «Укрсоцбанк» до АТ «Альфа-Банк» та впливом пандемії корона вірусу.

Планування власного капіталу є важливим етапом у діяльності банківської установи, оскільки власний капітал являє собою захисний бар'єр від несподіваних ризиків. З цією метою нами було запропоновано провести прогноз капіталу «Альфа-Банку» на 2 період вперед методом регресійного аналізу. Проведений прогноз показав, що «Альфа-Банк» має достатній рівень капіталу, а тому не потребує додаткового капіталу. Загалом, капітал банку

постійно зростає і до 2022 року буде зростати, що являється позитивною тенденцією для банку та вказує на те, що банк ефективно розвивається.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко М. Д., Алексеєнко Л. М. Формування статутного капіталу банку. *Фінанси України*. 2010. № 4. С.109-115.
2. Алексеєнко М.Д. Капітал банку: питання теорії і практики: монографія. К.: КНЕУ, 2002. 276 с.
3. Антонюк О.І. Особливості формування капіталу комерційними банками в Україні. *Інноваційна економіка*. 2014. №50. С.160-164.
4. Базельський пріоритет, *Банківська статистика* URL: <https://banksrating.com.ua/analytics/bazelskij-prioritet/>.
5. Банківський нагляд. Основні показники діяльності банків України. *Офіційний сайт Національного банку України*. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
6. Банковское дело: Учебник / Под ред. О. И. Лаврушина. М.: Финансы и статистка, 2005. – 672 с.
7. Бланк И. А. Энциклопедия финансового менеджмента: в 4 т., И. А. Бланк. 2-е изд., стер., М.: Омега-Л, 2017.
8. Бодрецький М. В. Управління власним капіталом банків. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 23. С. 66-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2013_23_15.
9. Бондаренко В. В. Управління формуванням власного капіталу банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / В. В. Бондаренко. К., 2007. 22 с.
10. Валовий внутрішній продукт (ВВП) України URL: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>.
11. Вареник В. А., Сидоренко В. А. Формування системи управління капіталоутворенням у банківській діяльності. *Фінансовий простір*. 2014. №3(5). С. 25-30.
12. Васюренко О. В. Банківський менеджмент: навч. посібник. О. В. Васюренко. К.; Академія, 2001. 320с.

13. Васюренко О. В., Волохата К. О. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 463 с.
14. Герасименко В, Герасименко Р. Управління власним капіталом банку в Україні в умовах фінансової кризи. *Вісник НБУ*, 2010. №10. С.12-17.
15. Герасимович А. М., Алексеєнко М.Д., Герасимович І.М. Аналіз банківської діяльності: навч. підручник. К.: КНЕУ, 2003. 599 с.
16. Гузенко О. П. Дослідження ролі наукового трактування категорії «Власний капітал комерційного банку». URL: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/533/1/2007_21_27.pdf.
17. Дзюблюк О. В. Комерційні банки в умовах переходу до ринкових відносин: монографія. Тернопіль: Збруч, 1996. 140 с.
18. Довгаль Ж. Банківський капітал: суть і значення. *Вісн. НБУ*. 1998. № 7. С.18-20.
19. Енциклопедія банківської справи України / ред. В. С. Стельмах ; *Національний банк України, Інститут незалежних експертів*. К.: Молодь : Ін Юре, 2001. 680 с.
20. Еркес О., Гордієнко Т. Нові нормативи ліквідності в системі ризик-орієнтованого нагляду за діяльністю банків України. *Економіка і суспільство*. 2019. Вип 20. С. 635-642.
21. Загородній А. Г., Сліпушко О. М., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Словник банківських термінів. Банківська справа: Термінологічний словник. К.: Вид-во “Аконіт”, 2000. 605 с.
22. Зверяков, М. І., Коваленко В. В., Сергєєва О. С. Управління фінансовою стійкістю банків: Підручник - К. : «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.
23. Звіт про управління 2020 рік «Альфа-Банк» URL: <https://old.alfabank.ua/storage/files/zvit-pro-upravlinnya-abu-2020.pdf>
24. Значення економічних нормативів в цілому по банківській системі. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=3479859.

25. Карчева Г. Т. Оцінка ефективності управління активами і пасивами банків України. *Економіка та прогнозування*. 2011. №1. с.59-73.
26. Кількість банків в Україні (2008–2020). Офіційний сайт МінфінМедіа. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/>.
27. Коваленко В. В., Гайдукович Д. С. Достатність капіталу банківської системи в умовах циклічного розвитку економіки. *Стратегічні пріоритети*. 2014. №1(30). URL: <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/9-772a6.pdf>.
28. Коваленко В., Прадун В. Оцінка впливу монетарної та регуляторної політики центрального банку на розвиток банківського капіталу. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 6(60). С.16-27.
29. Криклій А.С., Боровікова М.О. Банківський капітал: соціально-економічна сутність, склад та призначення. *Фондовый рынок*. 2009. №39. С.12-15.
30. Криклій О. А., Маслак Н. Г. Управління кредитним ризиком банку : монографія: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. 86 с.
31. Ларіонова К.Л., Яремчук О. В. Управління формуванням обсягу та ціни власного капіталу банку. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2010_5_4/268-271.pdf.
32. Лисенок О. В. Оцінка достатності власного капіталу банків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 1. С. 63-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_1_15
33. Міщенко В.І., Слав'янська Н.Г. Банківські операції: підручник. К. : Знання, 2006. 727 с.
34. Науменкова С.В. Базель I, II, III: розвиток підходів для зміцнення регуляторної основи. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. №12 (177). С.39-48.
35. Науменкова С.В., Глазун О.И. Использование методов количественного прогнозирования в процессе финансового планирования. *Вісник УАБС*. №1. 2002. С.32-36

36. Національний банк України встановив вимоги для забезпечення стійкості банків за підсумками щорічної оцінки стійкості у 2018 році. *Офіційний сайт Національного банку України.* URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vstanoviv-vimogi-dlya-zabezpechennya-stiykosti-bankiv-za-pidsumkami-schorichnoyi-otsinki-stiykosti-u-2018-rotsi>.

37. Національний банк України оголошує про запровадження нових вимог до капіталу банків, а також окремих вимог до системно важливих банків. *Національний банк України.* URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=17537272&showTitle=true.

38. Офіційний сайт АТ «Альфа-Банк» Україна URL: <http://www.alfabank.ua>.

39. Панова Г. С. Анализ финансового состояния коммерческого банка. М.: Финансы и статистика, 1996. 270с.

40. Папаїка О. О., Косова Е. В. Капітал банків у контексті вимог міжнародних стандартів Базель-III: перспективи для України. *БІЗНЕСІНФОРМ.* №7. 2014. URL: http://www.businessinform.net/pdf/2014/70/241_246.pdf

41. Прасолова С. П., Вовченко О. С. Банківські операції. навч. посіб. та практ. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 568 с.

42. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку. Підручник. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2004. 468 с.

43. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121–III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

44. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні. Постанова НБУ No 368 від 28.08.2001р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

45. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах. Постанова НБУ №64 від 11.06.2018р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18/conv#Text>

46. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України. Постанова НБУ №361 від 02.08.2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04#Text>.

47. Роуз П. С. Банковский менеджмент. пер. с англ. 2-го изд. М.: Дело Лтд, 1995. 768 с.

48. Рябініна Л.М., Банківські операції: навчальний посібник / за ред. Рябініної Л.М. Няньчук Н.Ю., Ухлічева Л. І. Одеса: ОДЕУ, 2011. 536 с.

49. Савлук М.І., Пуховкіна М.Ф. Банківські операції: навч. посіб. / за ред. А.М. Мороз. 3-є вид., К.: КНЕУ, 2008. 608 с.

50. Сизоненко В., Циганов С. Капіталізація як провідна компонента підвищення конкурентоспроможності банківської системи. Банківська справа. 2008. №6. С. 3–14.

51. Скасовуються економічні нормативи миттєвої та поточної ліквідності URL : <https://bank.gov.ua/ua/news/all/skasovuyutsya-ekonomichni-normativi-mittyevoyi-ta-potochnoyi-likvidnosti>.

52. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. Фінансовий менеджмент у банку: навчальний посібник / за ред. І.Г.Сокиринської, Т.О.Журавльової. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 192 с.

53. Статут АТ «Альфа-Банк» URL: <https://old.alfabank.ua/storage/files/ustav-2021.pdf>.

54. Стрес-тестування банків України 2019 року. *Національний банк України*. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Stress_Test_Results_2019.pdf.

55. Стойка В. С. Проблеми капіталізації комерційних банків України в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія "Економіка", 2014. Випуск 2(43). С.98-103.

56. Тарасевич Н. В. Проблеми капіталізації банків в Україні. *Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць*. 2013. №1(48). С. 295-299.

57. Ткаченко Є., Яришко О., Романова Ю. Капітал банку: теоретичні засади визначення його сутності. *Економічний аналіз*. 2013. Випуск 12. Частина 2. С.102-105.

58. Фінансова звітність «Альфа-Банк» URL: <https://old.alfabank.ua/investor-relations>.

59. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб./ за ред. В.М.Лачкова, Л.І. Лачкова, І.Л. Шевчук. Х.: Видавець Іванченко І. С., 2017. 180 с.

60. Фостяк В. В. Особливості побудови механізму управління капіталом банків. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2011. № 2. С.184-189.

61. Фостяк В.В. Функції банківського капіталу в забезпеченні розвитку банківської системи України. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. № 20.1. С. 257-263.

62. Фурсова В.А., Давиденко А.І. Можливості збільшення власного капіталу комерційного банку за рахунок інструментів гібридного капіталу. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. №36. С. 212-217.

63. Худолій Ю.С. Особливості сучасної концепції управління капіталізацією банків в Україні. *Економіка і регіон №4(53)*. 2015. ПолтНТУ. С.129-134.

64. Чернишова Л.І. Концепція комплексного підходу до стратегічного управління банківським капіталом. *Праці Одеського політехнічного університету*, 2011. Вип. 2(36). С.290-296.

65. Чорна О. М. Концепція підвищення ефективності формування власного капіталу банку / О. М. Чорна. URL: <http://trade.donnuet.dn.ua/download/2012/34/Chorna.pdf>.

66. Швець Н. Проблемність капіталу банків. *Економіка України*. 2010. №1. С.38.

67. Швець, Н. Р. Ризики банківських установ: проблеми визначення та управління. *Регіональна економіка*. 2008. № 4. С.97-103.

68. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring. *Bank for International Settlements*. URL : <http://www.bis.org/publ/bcbs188.pdf>.